
VERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN DE LINSCHOTEN-VEREENIGING OVER HET JAAR 2011

Gevolggevend aan het bepaalde in artikel 10 van de statuten brengt de secretaris van de Vereeniging verslag uit “omtrent de toestand en de verrichtingen van de Vereeniging in het afgelopen kalenderjaar.”

Dinsdag 8 februari 2011 was de vierhonderdste sterfdag van de naamgever van de Linschoten-Vereeniging, Jan Huygen van Linschoten. Tijdens de eerste bestuursvergadering van het verslagjaar is hier kort bij stilgestaan.

Samenstelling bestuur

Eind 2011 werd het bestuur van de Vereeniging gevormd door dr. Anita van Dissel, voorzitter, drs. Pieter Jan Klapwijk, secretaris, drs. Andy Cobben, penningmeester, dr. Hans Bonke, drs. Stefan Deconinck, drs. Andrea Kieskamp en prof. dr. Michael Limberger, leden. Tijdens de ledenvergadering van de Vereeniging op 4 juni 2011 werd statutair aftredend bestuurslid Stefan Deconinck met algemene stemmen herbenoemd voor een nieuwe termijn.

Ledenbijeenkomsten

Op 4 juni werd in Museum Nieuw Land in Lelystad de honderdste ledenvergadering van de Linschoten-Vereeniging gehouden. Eenenvijftig personen woonden deze bijeenkomst bij. Na het officiële gedeelte hield ing. Frits Koek een lezing over het CLIWOC-onderzoek – het acroniem staat voor *CLImatological database for the Worlds Oceans* – waarbij op basis van meteorologische waarnemingen in scheepsjournalen uit de periode 1750-1753 informatie is verzameld en geanalyseerd over ontwikkelingen van het klimaat in die periode. Ook werd tijdens deze bijeenkomst de Linschotenpenning 2010 uitgereikt en werd afscheid genomen van mevrouw Henny Half, die gedurende vele jaren de verzending verzorgde van losse exemplaren van de Werken. Voor veel leden en niet-leden was zij – meer nog dan de bestuursleden die nu eenmaal komen en gaan – hét gezicht van de Linschoten-Vereeniging. Mevrouw Half is inmiddels opgevolgd door de heer Ton Leenders, die haar taken met grote voortvarendheid heeft overgenomen.

De presentatie van deel 110 vond plaats op 5 november in Muzee Scheveningen. De verschijning van het aanvankelijk geplande deel over Cornelis Matelief moest door onvoorziene omstandigheden worden uitgesteld. Door een gelukkig toeval kon een dreigend gat in het publicatieschema worden voorkomen. Onder auspiciën van de Familievereniging Kolff was een uitgave gepland van de levensherinneringen van kapitein-ter-zee Dirk Hendrik Kolff (1761-1835), een manuscript dat reeds in de vooroorlogse jaren al eens onder de aandacht van de Linschoten-Vereeniging was gekomen. Toen kwam het niet tot een uitgave, maar een samenwerking tussen de Familievereniging Kolff en de Linschoten-Vereeniging resulteerde in de publicatie van *Driftig van spraak, levendig van gang. Herinneringen van marineofficier Dirk Hendrik Kolff (1761-1835)*, bezorgd door de historicus drs. Vincent A.J. Klooster en prof.dr. D.H.A. Kolff, emeritus hoogleraar geschiedenis van Zuid-Azië.

De leden werden welkom geheten door de directeur van Muzee Scheveningen, drs. Paul R. de Kievit, die in zijn openingswoord inging op de activiteiten en toekomstperspectieven van het museum. Voorafgaand aan de presentatie schetste historicus dr. Nico Habermehl de opbouw van de Nederlandse marine in de periode 1813-1816, waarna prof. Dirk Kolff in een inleidend woord op ingenieuze wijze de levensloop van zijn voorvader wist te vervlechten met zijn persoonlijke herinneringen aan de marinestad Vlissingen. Vervolgens werd het eerste exemplaar door drs. Vincent Klooster aangeboden aan prof.dr. J. Bruijn, emeritus hoogleraar Zeegeschiedenis. De bijzonder geanimeerde presentatie werd bijgewoond door een aantal leden van de Familievereniging Kolff, die door de afname van een aanzienlijk aantal exemplaren van het boek de uitgave ook in financiële zin mede heeft ondersteund. Daarnaast kon de Linschoten-Vereeniging met succes een beroep doen op een aantal fondsen, te weten de J.E. Jurriaanse Stichting, het Boekenfonds Elisabeth Grent/F.J.A.M. van der Helm en de M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting.

De presentatie van *Driftig van spraak, levendig van gang* werd door 99 personen bijgewoond. Vijftien leden maakten van de gelegenheid gebruik om de Scheveningse vuurtoren te beklimmen, die speciaal voor leden van de Vereeniging was opengesteld.

Linschotenpenning 2010

De ledenvergadering in Lelystad werd opgeluisterd met de uitreiking van de Linschotenpenning 2010 aan de projectleiders van het Sailing Letters Project, het onderzoeksproject naar de correspondentie en scheepspapieren aan boord van Nederlandse schepen, welke in de 17de en 18de eeuw door Engelse schepen in beslag was genomen en die rond 1980 in de National Archives in Londen werden herontdekt. Initiatiefnemers dr. Els van Eyck van Heslinga en dr. Perry Moree – de laatste wegens verblijf in het buitenland vertegenwoordigd door redactielid drs. Erik van der Doe – ontvingen de penning voor de ontsluiting van deze belangrijke bron over reizen en reizigers in het verleden voor zowel historici en neerlandici als voor een breder algemeen publiek.

Zoals bekend is in 2010 besloten de Linschotenpenning in het vervolg niet meer jaarlijks, maar tweejaarlijks uit te reiken. De commissie die de voordrachten voor de Linschotenpenning zal formuleren, bestaat uit dr. Hans Bonke (namens het bestuur), drs. Ron Brand en dr. Ruud Paesie.

Overige activiteiten

In het verslagjaar zijn de contacten met de Stichting Nederlandse Kaap Hoorn-vaarders voortgezet. Voorzitter en secretaris woonden op 23 maart in Hoorn een constituerende vergadering bij van de stichting die de viering van het Lemairejaar in 2015 moet voorbereiden. Aangezien deze viering in de eerste plaats toch vooral een plaatselijke aangelegenheid is, heeft het bestuur van de Linschoten-Vereeniging besloten geen zitting te nemen in het bestuur van deze speciale stichting. De Linschoten-Vereeniging zal wel inhoudelijk betrokken blijven bij de organisatie van de activiteiten. Te denken valt aan een gezamenlijk te organiseren symposium en een mogelijke herdruk van deel 49, *De ontdekkingsreis van Jacob Le Maire en Willem Cornelisz. Schouten in de jaren 1615 - 1617*, in 1945 in twee delen bezorgd door W.A. Engelbrecht en P.J. van Herwerden.

Op uitnodiging van de voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Zeegeschiedenis hebben voorzitter en secretaris op 20 mei in het Marine-etablissement in Amsterdam een bijeenkomst bijgewoond om de mogelijkheden te verkennen tot nauwere samenwerking tussen een aantal maritiem-historische verenigingen en een betere onderlinge afstemming van de activiteiten. Alle aanwezigen waren van nut en noodzaak van dit doel overtuigd, maar de wijze waarop één en ander vorm en inhoud moet krijgen is nog niet geheel duidelijk. Op dit onderwerp zal in 2012 zeker worden voortgegaan.

Het bestuur heeft het initiatief genomen voor een inhoudelijke bijdrage aan het zesde IMEHA International Congress of Maritime History dat in juli 2012 in Gent zal worden gehouden. Bestuurslid prof.dr. Michael Limberger heeft zitting in het organiserend comité van het congres. De Verenigingsbijdrage zal een voortzetting vormen van de discussie die tijdens het jubileumsymposium van november 2008 in Rotterdam werd gevoerd over de toekomst van het historische reisverhaal. Neerlandici, historici en uitgevers zullen zich buigen over het belang van de uitgave van historische reisteksten, de rol van digitalisering in het ontsluiten van dergelijke teksten en het publiek waarvoor ze bedoeld zijn. In het verslagjaar zijn de eerste contacten met mogelijke sprekers gelegd; het voorstel is inmiddels door de organisatie van het congres goedgekeurd en zal in het voorjaar van 2012 verder worden uitgewerkt.

De Nederlandse avonturenfilm *Nova Zembla* die in het najaar in de bioscopen draaide, vormde voor bestuurslid Hans Bonke aanleiding voor een beschouwing over het authenticiteitsgehalte van Reinout Oerlemans' rolprent. Bonkes conclusie – de film is onderhoudend, maar het boek is beter – is te lezen in de recensie “Nova Zembla: schipperen tussen boek en film” op de *Reys Gheschrift*-pagina van de verenigingswebsite.

In 2011 verscheen *Exotische Liefde*, een door de schrijver Thomas Rosenboom hertaalde selectie uit de levensherinneringen van Jacob Haafner, die in 1992, 1997 en 1998 als respectievelijk deel 91, 94 en 96 onder redactie van J.A. de Moor en P.G.E.I.J. van der Velde in de reeks *Werken van de Linschoten-Vereeniging* zijn uitgegeven. Rosenbooms hertaling en met name het paginagrote interview dat voorjaar 2011 in NRC-Handelsblad verscheen, zorgde voor een *hausse* in bestellingen van de betreffende Linschotendelen. In het interview en in de Amsterdamlezing “Multatuli’s meerdere. Waarom Jacob Haafner het standbeeld verdient dat Multatuli kreeg”, die Rosenboom op 29 maart 2011 hield, gaf de schrijver hoog op over Haafners literaire kwaliteiten. Die lof bracht een aantal lezers ertoe de publicatie van *Exotische Liefde* niet af te wachten, maar alvast de uitgave van de originele teksten van Haafner in de Linschotenreeks aan te schaffen.

Website

De verenigingswebsite www.linschoten-vereeniging.nl telde in het verslagjaar 4928 bezoekers, hetgeen een kleine teruggang betekent in vergelijking met de 5027 bezoekers van 2010. Deze bezoeken waren goed voor in totaal 16.548 paginaweergaves.

29 procent van de bezoekers komt rechtstreeks via het webadres op de site, 57 procent gebruikt een zoekmachine en ongeveer 17 procent komt binnen via een link op een andere website, waaronder Wikipedia, Twitter, het 'Reys-gheschrift'-blog of de sites van de Hakluyt Society en het VOC Kenniscentrum.

De vorig jaar gesignaleerde trend met betrekking tot het gebruik van *smart phones* en *tablets* zette zich door: 151 bezoekers gebruikten hun iPhone, iPad of Blackberry om de verenigingsite te bezoeken. Dit is meer dan een verdubbeling in vergelijking met 2010.

Verdere cijfers staan gespecificeerd in onderstaande tabel:

Totaal aantal webbezoeken	4928
1 – Nederland	3866
2 – België	236
3 – Verenigde Staten	144
Webbezoeken per plaats (“top negen”)	
1 – Amsterdam	588
2 – Den Haag	257
3 – Utrecht	167
4 – Rotterdam	152
5 – Leiden	134
6 – Vlissingen	94
7 – Haarlem	82
8 – Nairobi	77
9 – Geleen	71

Op Facebook is onder het URL <http://www.facebook.com/pages/Linschoten-Vereeniging/297118017020062> een Linschoten-Vereeniging-pagina aangemaakt. Deze pagina is ook voor niet-Facebookleden bereikbaar en zal allengs gevuld worden met bijzonderheden en foto’s over de Vereeniging en haar activiteiten.

Ledental

Na een jarenlang vrijwel constant niveau van circa 600 leden, heeft het verslagjaar enige terugval in het ledental te zien gegeven. Eind 2010 stond de teller nog op 587 leden, tegen 602 leden eind 2009. Door een aantal voorgenomen opzeggingen daalde dit aantal per 1 januari 2012 tot 575 leden. Op 1 januari

2012 bestond het ledenbestand uit 498 particuliere leden, waarvan 25 woonachtig in het buitenland, 73 instellingsleden, waarvan 17 in het buitenland, en 4 honoraire leden.

Naast de economische situatie, die zowel particulieren als instellingsleden voor het tweede jaar op rij klaarblijkelijk tot een heroverweging van hun lidmaatschappen brengt, is de geconstateerde terugval mede een gevolg van het schrappen van een aantal leden wegens wanbetaling. Het bestuur gaat niet graag tot deze rigoureuze maatregel over, maar het heeft geen zin om zich ten onrechte “rijk te rekenen”. Een sanering van het adressenbestand voorkomt een te zeer vertekend beeld.

Het bestuur van de Vereeniging hoopt dat deze terugval van tijdelijke aard zal blijken te zijn en dat het ledental zich weer zal stabiliseren. Met een gezonde financiële positie, een publicatieportefeuille die in ieder geval tot en met 2017 gevuld is en een aantal interessante mogelijke publicaties voor de periode daarna in het vizier, heeft het bestuur er het volste vertrouwen in dat de Linschoten-Vereeniging deze voor velen moeilijke periode goed zal doorstaan.

Rotterdam / Leiden, 2 juni 2011

Pieter Jan Klapwijk, secretaris